

**EDDY VAN VLIET
IN HET LICHT VAN
DE LANTAARN**

Eddy van Vliet (1942-2002) heeft zijn tweede ik, de dichter, de volle vrijheid gegeven en die is zijn eerste, de

advocaat, gaan overheersen. Toch is de advocatuur dominant aanwezig in zijn oeuvre, vandaag verzameld in 976 pagina's. Elk gedicht is een verdedigingsrede, elke bundel een pleidooi waarin hij zijn gedrag verantwoordt. In dat opzicht is hij bovendien een historicus. Dat wordt aange- toond door zijn laatste bij leven gepubliceerde bundel *Vader* (2001), waarin hij zijn houding tegenover zijn ver- waker verantwoordt en hem tevens eerherstel schenkt voor een tekort aan vaderlijke aan- dacht. Een logisch slot van een schitterend dichterschap. De voorafgaande bundels zijn een verslag van een bewogen leven. Het speelde zich niet af in het zonlicht, maar in het veel boeiender licht van de lantaarn, de intimiteit met vrienden en relaties. Zijn de bundels bewijsstukken van hoe passie telkens in mineur eindigt, als mens was Van Vliet geen treurwilg. Altijd opgewekt en klaar zijn hart bloot te leggen. Maar die samensmelting van twee har- ten moest zuiver zijn, en intel- ligent. Was dat zo, dan gaf hij daar verslag van in een ge- dicht.

Naast de eerder gepubliceerde gedichten is ook Van Vliets zelfgemaakte bloemlezing opgenomen die kort voor zijn dood onder de titel *Giganti- sche dagen* (2002) verscheen. Nuttig voor wie wil weten wat zijn favoriete gedichten waren. Boeiender zijn de *Laatste gedichten*, die na zijn dood als bibliotheek uitgave verschenen. Samenstellers Christophe van der Vorst en Yves T'Sjoen hebben prachtig

werk geleverd. Ze namen ook gedichten op die Van Vliet voor de intimi maakte, of naar aanleiding van een opvallend voorval. Eenmaal dood is een schrijver nu eenmaal open- baar bezit. Wat hij heeft geschreven, moet worden gelezen. En dat is bij Eddy van Vliet zéker het geval.

Guido Lauwaert

EDDY VAN VLIET, VERZAMELDE GEDICHTEN, DE BEZIGE BIJ, AMSTERDAM, 976 BLZ., 29,90 EURO.

**ONNO KOSTERS
EEN WERELDSE DICHTER**

Onno Kusters is dichter, doel- man, docent, tekstschrijver en vertaler. Vooral dat 'doelman' duikt in elk

interview en artikel op. Mis- schien komt het door zijn wederwaardigheden in een masculiene sport als de voet- ballerij dat hij vaak over man- nen schrijft. In zijn debuut- bundel vertolkte 'Dirty' Harry Callahan (een keiharde flik aan wie Clint Eastwood in vijf films gestalte gaf) de hoofdrol. Dit keer is die weggelegd voor Robinson, de zonderlinge antiheld uit een aantal gedich- ten van de Amerikaanse dichter Weldon Kees, die in 1955 op 41-jarige leeftijd op myste- rieuze wijze verdween middels een grote verdwijn- truc. De Engelse dichter Simon Armitage was zo onder de indruk van die Robinsonge- dichten dat hij de figuur in zijn eigen dichtwerk introduceer- de. Nu verhuist Robinson naar Nederland, waar Onno Kusters hem onderdak biedt. Hij doet dat op twee manieren. Eén: achterin de bundel staan vertalingen van gedichten van Kees en van Armitage; twee: in de cyclus met de prachtige titel *Lappen bij regen is gevaarlijk en zinloos* is Kusters' eigen Robinson ver- worden tot een glazenwasser. Hoewel Kusters' gedichten

nogal wijdloepig zijn, vervelen ze zelden of nooit. De moder- ne thematiek en subtiële humor zijn daar niet vreemd aan. In het gedicht *Meneer Abbas is de baas (Odes)* heet een verantwoord muziekje voor in de auto fijntjes 'Nirva- na maar dan unplugged'. Een extract uit een ander gedicht luidt: 'Je had een baard / van zeven haren en je droeg een zwart pak met, / fout, vriend, witte sokken. Staat tegenover / dat je grauwig zag & lachte voor de zekerheid.' Rockmu- ziek, jongerenzenders, de multiculturele samenleving, mannenmode... het is maar een greep uit de hedendaagse thema's die deze dichter vaardig in zijn poëzie ver- werkt. De wereld biedt een aanleiding die hij gebruikt om een verhaal te vertellen, dat zich vervolgens loszingt van die aanleiding en een eigen weg inslaat. Zo gaat Onno Kusters te werk, en het werkt wonderwel.

Philip Hoorne

ONNO KOSTERS, DE GROTE VERDWIJNTRUC, UITGEVERIJ CONTACT, AMSTERDAM/ANTWERPEN, 2007, 64 BLZ., 16,90 EURO.

**ONNO BLOM
EEN WONDERGRIJSAARD
IN GESPREK**

Letterlijk hon- derden inter- views voor kranten en tijd- schriften heeft Harry Mulisch in zijn lange leven gegeven.

In 1981 verscheen een keuze van dertig gesprekken uit de periode 1951-1981, samenge- steld door Marita Mathijssen onder de titel *De mythische formule*. Aangezien Mulisch heeft verzuimd ondertussen te overlijden, werd het tijd om die keuze eens te actualiseren. Dat heeft Onno Blom nu gedaan. In *Onsterfelijk leven* heeft hij 34 interviews gebundeld, veertien die ook al bij Mathijssen te lezen waren, aangevuld met

twintig andere, waarvan acht- tien van na 1981. Alles teza- men leveren die een behoorlijk goed beeld op van waar het in Mulisch' werk om gaat.

Uit interviews met Mulisch worden nogal eens de ver- keerde dingen onthouden — bijvoorbeeld deze zelfvergro- tende uitspraak uit 1960, gedaan in een (in dit boek ook opgenomen) gesprek met Simon Vinkenoog uit 1960: 'Ik ben een groot schrijver, daar helpt geen moedertjelijef aan.' Maar er is in dit inter- viewboek zeker ook gelegen- heid om al die andere, interes- santere kanten van zijn schrijverschap te ontdekken. Dit zei hij in 1982, in een gesprek naar aanleiding van zijn toen net gepubliceerde succesroman *De aanslag*: 'De hele conceptie van een hemel vind ik iets walgelijks. Alleen al om het feit dat iemand daarboven gelukkig zou zijn in Gods aangezicht en daarbij vergeet wat er op aarde met zijn medemensen is gebeurd, alleen al dáárom hoort hij in de hel thuis. (...) Als je een fatsoenlijk mens bent, blijf je de ellende onthouden, dus helemaal gelukkig kun je nooit meer worden.' Maar de schrijver kán het nog wel, de dwangdenkers van Doorsnee & Middelmaat op de kast jagen, ook op zijn tachtigste. Als Blom hem, in een afsluitend gesprek, nog eens 'de doctrine van het maaiveld' voorlegt, waarbo- ven men in Nederland vooral niet moet uitsteken, is dit Mulisch' schitterende repliek: 'Als de man met de zeis komt om te maaïen, zal zijn zeis verbrijzelen op mijn nek.' De laatste zin van het boek luidt: 'Dat is gewoon niks voor mij, doodgaan.' Wie dat een vrolijk stemmende uitspraak vindt, heeft het helemaal begrepen.

Herman Jacobs

ONSTERFELIJK LEVEN. INTERVIEWS MET HARRY MULISCH, SAMENGESTELD EN INGELEID DOOR ONNO BLOM, DE BEZIGE BIJ, AMSTERDAM, 447 BLZ., 24,90 EURO.

UITWIJN

de Singel

oktober 2007

Alfred Hitchcock & PAUHOF

35m³ URA

Enfin Inhumains

Flat Earth Society

Anima Eterna

Boris Charmatz

Walpurgis & Het Collectief

The Lodger

Marty Ehrlich Sextet

Orchestra of the Age of Enlightenment

Festival music@venture 2007

Muziektheater Transparant

Michèle Didier & Allen Ruppersberg

Cuarteto Casals

Guy Cassiers

Carlos Leitão & Gerrit Komrij

MUSIC@VENTURE 2007 Concrete Burden © Sarah & Charles, 2007